

ZDRUŽENJE OBRTNIKOV NA ZAČETKU OBETAVNE POTI

„Dobrega pol leta je minilo od ustanovitve občinskega združenja samostojnih obrtnikov, ki zaenkrat vključuje nekaj čez sto članov, po navdušenju in zanimanju sodeč pa se bo to število kmalu občutno povečalo.“

To in še mnogo več nam je povedal predsednik združenja Mirko Živec, samostojni obrtnik, avtomehaničar iz Čilenske 13 v krajevni skupnosti Zelena jama.

„Združenje obrtnikov na ravni ljubljanskih občin je bila dobra stvar, vendar nekoliko preširoka. Obrtnikom ni omogočala takega neposrednega

stika, kot je potrebno. To me je več let motilo in s somišljeniki smo v iniciativnem odboru začeli pripravljati občinsko društvo obrtnikov. Pri tem nismo bili osamljeni. Podprli so nas občinska konferenca SZDL, skupščina Moste-Polje in drugi družbenopolitični dejavniki. Vsi smo ugotavljali, da sedanji čas nakazuje večjo organizacijsko povezavo obrtnikov, večje podružabljanje in posodabljanje našega dela, da z združenimi močmi uspešneje razrešujemo probleme in naloge in se lažje vključujemo tudi v samoupravne in družbene tokove sodobnega našega časa. Že po dosedanem delu društva ugotavljamo, da smo imeli prav. Smo pa šele na začetku zelo perspektivne poti,“ je predsednik združenja opisal motiv za nastanek društva.

RAZBLINJENI SO VSI DVO-MI

Udeležba obrtnikov na prvem sestanku društva po ustanovitvi – 5. novembra je razblinila vse dvome o potrebnosti društva. „Skupščinska dvorana je bila nabito polna, nekaj stovih jih je moralo biti,“ je ves v ognju pripovedoval predsednik in ni pozabil povedati, da ga je bilo ob začetku tega sestanka tako strah, da mu je glas kar zastajal. Ko pa je videl, da je ta velika množica prišla s čisto željo po tvornem sodelovanju, se je oddahnil.

Na tem sestanku so poleg splošne informacije o društvu obravnavali kolektivno delovno pogodbo, ki je za obrtnike nova zakonska obveza in na prvi pogled sila komplicirana. Predaval in pojasnjeval jo je strokovni delavec z gospodarske zbornice.

Obrtniki so ob tem pokazali izredno zanimanje in veliko potrpljenja, čeprav jim je nova pogodba veliko administrativno breme.

DRUŠTVO NAJ POSTANE SREDIŠČE VSEH PRIZADEVANJ IN REŠEVANJ

Z novo ustavo so obrtniku dane vse možnosti za razvoj po načelih o svobodi osebnega dela ter enakopravnosti zasebnega in družbenega sektorja. Probleme, ki so ostali od prej, pa je treba v tem duhu intenzivno reševati. Največ možnosti za to daje organizirana oblika združevanja. Prav zato je treba odprati možnosti, da bi obrtniki aktivneje sodelovali na gospodarskem, političnem in strokovnem področju ter se konkretno vključevali v razvojni program občine in širše družbene skupnosti. To potrebo bi moral čutiti vsak zasebni proizvajalec v občini in v društvu videti perspektivo tudi za razvoj. Na ta način bi obrtnike lahko sklicevali tudi po strokah, tako bi

Mirko Živec – predsednik društva

se dogovarjali, razčiščevali probleme ter prek delegatov vplivali na odločitve v skupščini in drugih telesih. Eden od problemov je tudi uveljavljanje benificirane delovne dobe. Velika pridobitev je, da so lahko zavarovane tudi žene obrtnikov, in so tako tudi one enakopravno vključene v delovni proces; po-

trebno pa bi bilo vsaj delno popraviti škodo za nazaj in dati možnost, da bi lahko za žene kupili leta za nazaj. Tudi razlike v obremenjevanju obrtnikov so nujne. Nekateri ostareli obrtniki ne zmorejo vseh datatev. Kaj z njimi? Ali se naj na stara leta zaposlijo v družbenem sektorju? Pa problem nelikvidnosti. Gospodarske organizacije ne plačajo računov, dajatev pa je treba redno odvajati. Nad tem se bo treba zamisliti, treba bo več družbene pomoči in razumevanja, še posebno za ostarele in za uslužnostne obrtnike. Šeststo zasebnih obrtnikov v občini ustvarja toliko bruto produkta kot ena največjih gospodarskih organizacij v občini, ter zadovoljuje občane in industrijo z vsem tistim česar sama zaradi ekonomske računic ne zmore. Zato je razumljivo, da je problem kreditiranja obrti ključno vprašanje za nadaljni razvoj in uresničevanje v ustavi in drugih dokumentih opredeljeno malo gospodarstvo. Nastajajo „mala mesta“ (Štepanjsko

naselje, Nove Jarše itd.) ki so takorekoč brez uslužnostne dejavnosti. In v isti sapi omenimo izumiranje nekaterih dejavnosti. Za popravilo koles je v vsej občini en sam mehanik, prav tako za motorna kolesa in še so taki primeri. Med drugim pa so delavci, zaposleni v zasebnem sektorju, prikrajšani tudi pri stanovanjih iz solidarnostnega sklada ipd.

Društvo obrtnikov bo omogočilo ustanovljati tudi samopomoč, pa konec koncev varovati poslovno moralo in ugled obrtnikov. Za tistega, ki bo to oboje kvaril, bo društvo predlagalo izključitev in odvzem obrtnega dovoljenja. Taki primeri so že npr. v Grosupljem.

PISARNA DRUŠTVA NAJ BI SE RAZVILA V SERVIS

„Včasih smo se stiskali pri meni,“ je dejal tovariš Živec in z očmi obletel majhen prostorček, „sedaj pa imamo svoj društveni prostor v Zadružni ulici 9, kjer se sestajamo vsako sredo od 18. do 20. ure in se menjamo pri dežurstvu. Obrtniki prihajajo po nasvete, plačujejo članarino ali se na novo vpisujejo. Tudi naša delegacija se sestaja v tej pisarni; je zelo aktivna, kar je za nas posebna družbena pridobitev. Za ta prostor smo zelo hvaležni občinski skupščini, ki nam je zelo pomagala.“

Potem je tovariš Miro razkril še načrte, ki jih imajo z društveno pisarno. V njej nameravajo – čez čas, ko se bodo še bolj okrepili, imeti profesionalnega uslužbenca; ki bo urejal vse društvene zadeve, obenem pa nudil obrtnikom tudi vsestransko pomoč v administraciji, vodenju knjig in drugem. Na primer: sedaj imajo obrtniki honorarne računovodje za vodenje knjig, kar pa je dostikrat neredno, nestrokovno ipd. V tem „servisu“ bi to opravljal en sam strokovno razgledan uslužbenec: tudi dopise, fotokopije, prevode itd., vse, česar vsak posameznik ne more imeti, bi imeli lahko vsi skupaj v tem servisu združenja.

DRUŠTVO ODPIRA MOŽNOSTI TUDI NA DRUŽBENEM PODROČJU

Takoj ko so društvo ustanovili, so se člani udeležili obrtniških iger v Novem mestu, in to kar s petimi ekipami. Bili so četrti. „Vse so sami plačali, in to s takim navdušenjem, da se ga ne da opisati. Saj je to vendar prelomnica tudi na družbenem področju,“ je z ognjem in velikim razumevanjem do športa in do družbenega področja razlagal navdušeni gokartist. „S takimi oblikami moramo nadaljevati. Delavec ne more samo delati v svojem prostoru, živeti mora tudi družbeno. Kaj mislite, da si mi ne želimo npr. ob 8. marcu sklicati obrtnice in jim ob topli čestitki pripeti nageljnje? Pa izleti, strokovne ekskurzije itd. Toda to nam dolej ni bilo mogoče. Društvo pa bo

omogočilo podreti stare pregrade zaprtosti delavcev v zasebnem delu in jih tudi na tem področju izenačiti z delavci v združenem delu.“

KAKO SE OBRT VKLJUČUJE V STABILIZACIJSKA PRIZADEVANJA?

„Morala se bova povrniti na že povedano,“ mi je na to vprašanje hitro odgovoril tovariš Živec. „Tudi obrt je treba modernizirati. Zato pa so potrebne investicije s strani družbe – tudi na tem področju. Z ročnim delom se ne da nič več napraviti. Produktivnost lahko povečamo le z novo tehnologijo, s katero bomo – z istim živim delom – več napravili. Le tako je mogoče zaustaviti zvišanje cen storitvam. Po drugi strani pa je uresničevanje vseh naštetih ciljev našega združenja tudi pomemben prispevek k srednjeročnim in organiziranim razvoju gospodarstva.“

S. GERLICA

Predsedstvo SZDL o financiranju KS in razvoju telesne kulture

Predsedstvo občinske konference SZDL je na 4. seji 23. oktobra razpravljalo o osnutku samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje programov krajevnih skupnosti in o stanju ter problematiki razvoja telesne kulture v naši občini. Obe temi sta družbeno sila pomembni in razsežni.

Osnutek samoupravnega sporazuma o financiranju KS so ocenili kot primerne za javno razpravo. Pripombe, ki so jih izrekli na seji bodo združene s pripombami iz javne razprave obravnavali na skupni seji predsedstva občinske konference SZDL in občinskega sindikalnega sveta, ki sta poleg občinske skupščine predlagatelja predloga samoupravnega sporazuma. Tako izoblikovan predlog samoupravnega sporazuma bo objavljen v posebni prilogi Naše skupnosti v začetku decembra, nakar bo podpisovanje.

V drugi točki dnevnega reda so člani predsedstva obravnavali stanje in problematiko telesne kulture v občini. Na podlagi obsežnih poročil o dosedanem delu in izhodiščih za razvoj telesne kulture v obdobju 1976 do 1980 se po dolgi vsestranski razpravi ugotovili veliko plodnega dela na področju, napredek in pravilno usmerjenost razvoja telesne kulture v občini. Glede nakazanih potreb in možnosti za ponovno ustanovitev občinske zveze za telesno kulturo pa je predsedstvo predlagalo, da velja dobiti stališča osnovnih telesnokulturnih organizacij. Na podlagi le-teh naj o ustanovitvi odloča skupščina SITKS.

SG

MOŠČANSKI TROJČKI

Življenje prinaša svetle in manj svetle trenutke. Mednje sodi tudi svečani dogodek, kakršnega v naši občini še nismo doživeli v vsem povojnem času.

Naša občinska Martina UHAN je 10. novembra rodila dva fantka in punčko. Martina Uhan ima 23 let in je zaposlena kot administratorica v kmetijskem inštitutu v občini Bežigrad. Njen mož Adolf je star 27 let in je zaposlen kot tehnolog v obratu Rog – Unis v Savljah; že dolga leta je zelo aktiven tabornik, hodi tudi v 4-letno srednjetehtnično šolo. Stanujeta pa oba v naši občini in sicer pri starih ob Ljubljani v dokaj skromnih razmerah.

Mladi družini, ki se je prvič in kar naenkrat povečala na pet članov, je treba seveda nuditi vsestransko pomoč. Tega so se takoj zavedali tudi predstavniki obeh delovnih organizacij, kjer starša trojčkov delata in sindikalni svet občine Bežigrad ter predstavniki vseh naših družbenih in političnih organizacij in institucij kot skupnost socialnega skrbstva, center za socialno delo, patronažna služba zdravstvenega doma, stanovanjska skupnost, skupnost otroškega varstva, solidarnostni sklad mesta Ljubljana in skupnost za socialno skrbstvo Ljubljana, katere vse je sklical sekretar naše občinske konference SZDL.

Ob ugotovitvi socialnega stanja zakoncev Uhan so vsi soglašali, da brez družbene pomoči ne bosta zmogla ustvariti možnosti za normalen razvoj treh otročičev. Dogovorili so se za skupno akcijo, ki naj se v prvi vrsti izrazi v materialni, nato pa še v vsestranski pomoči, kar oboje naj razbremeni mlado mamico in mladega očka pri negi in varstvu otrok. Predvsem pa je treba ugotoviti vse možnosti za čimprejšnjo dodelitev novega stanovanja iz solidarnostnega sklada, kateremu sta Uhanova nameravala napisati prošnjo že pred porodom, kasneje pa sta se za to odločila po njem. Stanovanje bi bilo treba preskrbeti nemudoma, da bi se trojčki lahko preselili že iz bolnišnice v novi dom. Zato bi ga bilo treba s pomočjo organizacij in tudi nekaterih delovnih organizacij naše občine v čim večji meri tudi opremiti. Udeleženci sestanka so se še dogovorili, da bo vsa nadaljnja akcija potekala prek konference SZDL v občini Moste – Polje in prek sindikalnega sveta občine Bežigrad. Odklonili so vsakršno senzacionalno pisanje kakršnekoli revije ali časopisa, ker menijo, da vedo, kaj jim je storiti v takih izrednih primerih.

Dan kasneje smo zvedeli, da so stanovanje že dobili in sicer v izmeri 68,5 kvadratnih metrov v novem Štepanjskem naselju. S pomočjo nekaterih delovnih organizacij ga bodo podkušali tudi opremiti. Tako se bodo lahko Urška, Miha in Gašper skupaj s srečno mamico iz porodnišnice prepeljali v novo stanovanje, ki ga bo srečni oče skupaj z družbeno pomočjo pripravil v toplem skupni dom.

SG

MOŠČANI V BILEČI

Pobrateno mesto Bileća v Hercegovini je prve dni oktobra praznovalo 31. obletnico osvoboditve. Praznovanja se je udeležila tudi delegacija naše občine, ki jo je vodil predsednik skupščine Marjan Moškrič, v njej pa so bili še nekdanji interniranci bileškega taborišča Pepca Kardelj in Anica Vipotnik ter Alojz Trtnik in Aleš Kardelj.

Dvodnevne proslave in prireditve v Bileči so se pričele s odprtjem novega dijaškega doma za 120 učencev in s svečano akademijo v kino dvorani. Najprej je spregovoril predsednik tamkajšnje občinske skupščine Vukašin Svorčan in opisal dosežke Bileče v osvobodjeni Jugoslaviji, potem pa so nekdanji interniranci taborišča spregovorili o najhujših dneh, ki jih je tedanji režim stare Jugoslavije namenil revolucionarjem in borcem za pravice delavskega razreda. Na številnih prireditvah, ki so jim prisostvovali delegati iz republike Bosne in Hercegovine ter federacije, je bilo poudarjeno in povedano, s kakšnimi žrtvami je to mesto dočakalo zmago: za današnji lepši čas je padlo 2200 Bilečancev, med njimi je kar 12 narodnih herojev. Pred vojno v Bileči ni bilo industrije, danes doživlja mesto velik vzpon. Med 14 tisoč prebivalci je 2400 zaposlenih v družbenem sektorju, kar je več kot 40-krat več kot zadnje leto pred vojno. V letih po 2. oktobru 1944, ko je bila Bileća osvobodjena, je prek hercegovskega

kamenja steklo več asfaltiranih cest, Hercegovcem je zasijala električna luč. Največji delež pri razvoju gospodarstva imajo tovarna Bilečanka, tovarna tekstila in tovarna kovinskih izdelkov. Morda na prvi pogled to ni veliko, vendar moramo vedeti, da je bil to najslabše in najmanj razvit predel stare Jugoslavije in da Bileća razen po zloglasnem taborišču ni bila znana po ničemer.

Moščani in Bilečanci so se dogovorili tudi za tesnejše sodelovanje in možnosti za konkretne akcije posameznih organizacij kakor tudi združenega dela. V Bileči pravijo, da je pri njih še dovolj delovne sile, ki je znatno cenejša kot v Ljubljani, prav tako pa so ugodne prometne zveze (lepa asfaltirana cesta in železnica). Prav zato želijo, da bi navezali tesnejše stike z moščanskim gospodarstvom. Med drugimi akcijami in željami velja omeniti nadaljnje sodelovanje mladih pri organiziranju skupnih delovnih brigad, beseda pa je stekla tudi o kulturnem sodelovanju.

ALEŠ KARDELJ

PETICA ZA KODELJEVO

Večletna želja Kodeljevčanov se je uresničila: 3. novembra je bila odprta podaljšana proga mestnega avtobusa št. 5 Podutik-Kodeljevo. Proga poteka v obeh smereh po Rozmanovi ulici, prek Ambroževega trga, po Poljanski, Glavarjevi in Povšetovi ulici, končuje pa se na obračališču proge 9 na Kodeljevem. Avtobus vozi ob delavskih in ob prometnih konicah na 10 minut, zunaj mestnih konic pa na 16 minut. Voziti začne dnevno ob 6. uri, zadnjikrat pa pelje ob 23. uri. Ob sobotah vozi avtobus na 16 minut, ob nedeljah do pol osmih na 21 minut, do 23. ure pa spet na 16 minut.